

Modern Türklük

Araştırmaları Dergisi

Cilt 17, Sayı 4 (Aralık 2020), ss. 591-593

DOI: 10.1501/MTAD.17.202.4.32

Telif Hakkı©Ankara Üniversitesi

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü

VEFEYAT

Tanınmış Halkbilimci, Türkolog Abdülkerim Rahman'ı Kaybettik... (18 Aralık 1944 - 18 Ağustos 2020)

Doğu Türkistan'ın yetiştirdiği Çin ve Türkistan Halkbiliminin önemli isimlerinden biri olan Profesör Abdülkerim Rahman'ı 18 Ağustos 2020 tarihinde kaybettik. Prof. Abdülkerim Rahman Ürümqi'deki Şinjang Üniversitesi Dil ve Edebiyat Fakültesinin kıdemli bir öğretim üyesi. 2018 yılında evinden tutuklanarak toplama kampına götürülen Rahman, sağlık sebepleri ile 2019 yılının sonundan beri evinde göz hapsinde tutulmaktaydı (Radio Free Asia).

Profesör Abdülkerim Rahman Uygur Halk Edebiyatının tespiti, Uygur Halk Edebiyatına ait malzemelerin derlenmesi ve yayımına hazırlama çalışmaları, aynı zamanda 10 büyük projenin başkanlığı ve *Çin Azınlıklar Medeniyet Ansiklopedisi*, *Çin Azınlıklar Sanat Terimleri Sözlüğü*, *Çin Halk Edebiyatı: Uygur Halk Edebiyatı, (Cilt)*, *Uygur Halk Edebiyatı Ansiklopedisi*, *Uygur 12 Makamı* eserlerinin toplu neşrine değin pek çok konu ile ilgili çalışmaları ile tüm dünyadaki Halkbilimci çevreleri tarafından tanınıyordu.

Profesör Abdülkerim Rahman, yüksek öğrenimini 1964 yılında Şinjang Üniversitesi Dil ve Edebiyat Bölümünde tamamladıktan sonra, öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlar. 1984 yılından 1992 yılına kadar dekan yardımcısı ve dekanlık görevlerini yapmıştır. Rahman, 1987 yılında Doçent, 1991 yılında profesör olmuştur. Akademik hayatı boyunca, 35 yüksek lisans, 18 doktora öğrencisi yetiştirmiştir. Abdülkerim Rahman 1989 yılından sonra, Uygur Özerk Bölgesi Hükümeti tarafından "Münevver Akademisyen" olarak seçilip 5 defa ödüllendirilmiştir. 1992 yılında Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanlığı tarafından "Emektar Akademisyen" olarak seçilmiştir.

Profesör Abdülkerim Rahman'ın *Uygur Halk Edebiyatı Teori* (iki Cilt), (Uygur Eğiz Edebiyatı Nezeriyesi, 1983), *Edebiyat İle İlgili Tartışmalar* (Edebiyatka Dair Mulahizeler, 1984), *Uygur Folkloru Hakkında* (Uygur Folklori Hekkide Beyan, 1987), *Folklor ve Yazılı Edebiyatı* (Folklor ve Yazma Edebiyat, 1988), *Medeniyet ve İzlerinde Doğan Duygular* (Medeniyet ve İzlidirin Tugulgan Hislar 1983), *Uygur Makam Ustaları* (Uygur Mukam Pêşivaliri, 1995), *İpek Yolu Üzerindeki Rivayet ve Efsaneler* (Yipek Yoli Üstidiki Rivayet ve Epsanilar, 1998) *Uygur Örf ve Adetleri* (Uygur Örp- adetleri, 1996), *Uygur Edebiyat Tarihi*(Çince, 1998), *İpek Yolu Üzerindeki Milletlerin Medeniyetine Bir Bakış* (Yipek Yolidiki Milletlarning Medeniyetige Nezer, 1999), *20-Yüzyıl Uygur Maddi Folklor Medeniyeti* (20-Esir Uygur Maddi Folklor Medeniyeti, 2006), *Kaşgar Uygur Halk Edebiyatı* (Keşker Uygur Helk Edebiyatı, 2012), *Kaşgar'ın Mimarlık Medeniyeti* (Keşker Binakarlık Medeniyeti, 2012) isimli kitaplarıyla birlikte toplamda 27 tane kitabı yayınlanmıştır. Profesör Abdülkerim Rahman'ın *Uygur Folkloru* adlı kitabı Dr. Erkin Emet ile Soner Yalçın tarafından Türkiye Türkçesine aktarılmış, 1996 yılında T.C

Kültür Bakanlığı yayınları arasında yayınlanmıştır. Bu eserlerinin bazıları Çin, Rus ve İngiliz dillerine çevrilmiştir. Profesör Abdülkerim Rahman'ın 180 civarında makalesi yurt içi ve dışındaki dergilerde yayınlanmış, çeşitli dillere çevrilmiştir, ayrıca çok sayıda ulusal ve uluslararası sempozyumlara katılarak bildiri sunmuştur (Rahman, 2020:518-519).

47 yıllık akademik hayatına yüzlerce bilimsel çalışmanın yanı sıra, bugün Çin'in çeşitli bölgelerinde, Doğu Türkistan'da, Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Japonya'da görev yapan yetiştirdiği çok sayıda öğrenciyi de sığdırmıştır. Abdülkerim Rahman, daima nazik, yardımsever, alçakgönüllü, destekleyici tavrıyla da bilim çevrelerinin hafızalarına kazınmıştır. Ben, Abdülkerim Rahman ile 1993 yılında Ankara'da düzenlenen uluslararası sempozyumda tanışma şerefine müyesser oldum. 1996 yılında Türkçeye aktardığımız kitabı Kültür Bakanlığı tarafından yayımlandı. Bunun dışında onun çok sayıda makalesi Türkiye Türkçesine aktararak Türkiye'deki dergilerde yayımlanmıştır. 2016 yılına kadar çok defa Türkiye'de bilimsel etkinliklere katılmıştır. Uygur halkbiliminin Türkiye'de tanıtılmasında katkısı büyüktür. Akademik çalışmalarıyla, yetiştirdiği öğrencileriyle ve örnek kişiliğiyle sonsuza kadar hatırlanacak olan değerli bilim insanı Abdülkerim Rahman'ın anısı önünde saygıyla eğiliyor, Allah'tan rahmet, tüm ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz...

Kaynaklar

RAHMAN, Abdülkerim (2020) *Hayat Tivışleri*, (Hayatın Sesleri). İstanbul: Taklamekan Uygur Neşriyatı.

Radio Free Asia <http://www.rfa.org/uyghur/xewerler/medeniyet-tarix/mirsultan-osman-wapat-boldi-12012017222832.html>

Erkin Emet

Ankara Üniversitesi (Ankara)